

TEATRUL DIN SĂRINDAR, la 80 de ani

Teatrul a fost construit în toamna anului 1913 de către un șansonetist pripășit pe la noi, D. Argent, care deschide, în localul de pe Sărindar, un soi de cafe-concert, dându-i numele „Alhambra“ și având grijă să aducă în spectacole nume strălucitoare ale genului, fie că erau cântăreți, dansatori sau trapeziști.

Cu timpul, soarta așezământului trece în mâinile actorului Niculescu Buzău, care alcătuiește o trupă de revistă, multe din textele jucate fiind semnate de V. Eftimiu sau A. De Hertz.

Din toamna anului 1926, de astă dată sub directoratul lui Ion Iancovescu, teatrul din Sărindar își continuă activitatea sub numele de Teatrul „Fantasio“. Printre piesele prezentate, Adriana cu orice preț de Louis Verneuil, în

„Alhambra“ se va numi, pentru scurtă vreme, Teatrul „Leonard“. Următoarele premiere, lipsite de prezența lui, n-au mai avut succes; întregul trust al lui Sică Alexandrescu se va prăbuși, conducătorul va da faliment. Dar, ca și gloriosul său înaintaș Costache Caragiale, Sică Alexandrescu va mai avea un cuvânt greu de spus în teatrul românesc din deceniile următoare.

Teatrul din Sărindar este din nou preluat de Ion Iancovescu, sub firma „Fantasio“, dar, în condițiile crizei economice din vara lui 1929, afluența publicului scade progresiv și, în așteptarea unor vremuri mai bune, Iancovescu se retrage de la conducerea teatrului. În sala din Sărindar, din nou sub firma „Alhambra“, ia ființă Teatrul de Revistă și Comedii Muzicale, gen ce începe să fie îndrăgît de public. Conducerea teatrului o au N. Vlădoianu și N. Constantinescu, de partea muzicală răspunzând marele compozitor de mai târziu Ion Vasilescu. Stagiune după stagiune se prezintă spectacole gustate de public, cupletele sau scenetele adaptându-se „din mers“ evenimentelor curente. Din trupă făceau parte, printre alții, V. Toneanu, N. Roman, Ion Manu, Ion Talianu, Mia Apostolescu, Aurel Munteanu, Elena Zamora, iar melodiile lansate atunci mai sunt fredonate și azi.

O dată cu deschiderea stagiunii 1936/1937, teatrul muzical își mută sediul și inimosul actor Ionel Țăranu transformă sala, dându-i un aspect modern, eliminând de pe pereți stucaturile și cărligele trapeziștilor, rămase dinaintea războiului. Împreună cu alți actori entuziași, el dă spectatorilor bucureșteni atât un lăcaș de cultură, cât și o serie de spectacole remarcabile.

Începând din toamna anului 1939, Maria Filotti colaborează la conducerea teatrului din Sărindar cu Tudor Mușatescu, care scrie prologul pentru deschiderea stagiunii în stilul său caracteristic: „Teatrulețul ăsta care-și trage astăzi prima brazdă/ Pentru un drum ce vrea să fie perspectivă și hotar/ Îl vedeți cât e de mare: o machetă mai «măreață»,/ Scena o să apară îndată... cât o tavă de dulceață,/ C-o batistă faci cortina, dintr-un jocăr – un decor/ E, mă rog, ca buzunarul: mic, mic, mic, da-ncăpător“.

Trupa se mărește în fiecare an, primind în distribuțiile spectacolelor tineri actori ca Radu Beligan, Mircea Șeptilici, Ninetta Gusti, Marcel Angheliescu. Deceniul de conducere a mării actrițe Maria Filotti, până în 1950, este caracterizat de un repertoriu echilibrat, în acest interval de timp jucându-se și peste 20 de lucrări românești.

Vănzătorii de ziare alergau în susul Sărindarului, cu foile proaspăt tipărite, anunțând cu strigăte evenimentele zilei. Printre ele, crearea unui nou teatru bucureștean: Studioul Actorului de Film „C. Nottara“.

Sala de spectacole nu arăta așa cum o vedem astăzi. Era orientată invers, iar balconul se prelungea, în potcoavă, până la o treime din sală. Spațiul scenei era foarte redus, fără culise, avea pod de scenă și un gong rămas de cine știe când, cu un sunet grav, mândria tuturor regizorilor tehnici ce s-au perindat pe aici. Foaierul, cu balcon de jur-împrejur, se termina cu casa de bilete, iar în podeaua acestei camere înguste ieșea o scară metalică, scară pe care am văzut-o, pe vremea studenției mele, pe Maria Filotti, cum urca, în costumul bătrânei Mamouret, să se informeze: „Ce faci, dragă, mai vinzi ceva sau încep?“.

Așadar, o dată cu naționalizarea teatrelor, în 1950, scena Sărindarului devine Studioul Actorului de Film, trupa fiind formată din actori ai Teatrului Național și ai fostului Teatru Odeon. În acești ani debutează sau se impun aici

Victor Rebengiuc și George Constantin în Tango de Slawomir Mrożek la Teatrul Mic (regia: Radu Penciulescu)

care este invitată să joace Elvira Popescu. Succesele înregistrate în această perioadă îl fac pe Tudor Arghezi să noteze: „Calitatea esențială a bardului de atitudini și încercări care-i Puiu Iancovescu consistă în a covârși sistematic pe autor“.

Un an mai târziu, contractul pentru sala din Sărindar este preluat de actrița Dida Solomon Calimachi, dar, după câteva luni, teatrul este nevoit să-și închidă porțile.

În acest timp, în capitală ia ființă primul trust teatral, condus de Sică Alexandrescu, care intră în posesia a trei contracte, printre care și acela al Teatrului „Alhambra“ din Sărindar. În decembrie 1927, el montează pe această scenă prima comedie muzicală, Lampagiul de seară de D. N. Kirițescu. Urmează Fritz de Robert Stoltz, cu mare afluență de public, care vine să admire pe cântărețul Leonard, dar și pe Elena Zamora, Gheorghe Timică, Tantzî Cutava și alții.

Prințul operetei, grav bolnav, părăsește definitiv scena „lăsând în urmă – cum spunea Victor Eftimiu – un vis al serilor bucureștene, un acord romantic, vrăjind adolescența însetată de poezie a vremii“. Teatrul

Liviu Ciulei, Sorana Coroamă, Ionescu Gion, Iurie Darie, Emanoil Petruț, alături de consacrații Titus Lapteș, Ion Lucian, Neamțu-Ottonel, N. Tomazoglu.

Trecuseră cinci ani de la înființarea teatrului. Nu se juca prea mult, actorii fiind ocupați cu filmările, dar spectacolele se bucurau de succes. Într-o seară, după terminarea reprezentației, au fost de ajuns 20 de minute ca limbi de foc ce veneau dinspre podul scenei să cuprindă aproape toată sala. Un capitol al teatrului din Sărindar se încheiase; rămăneau, între zidurile afumate, doar amintirile actorilor.

De reconstrucție s-a ocupat Liviu Ciulei. Om de teatru, el s-a străduit să găsească soluții ingenioase pentru ca noul local să răspundă cerințelor moderne. Lângă constructor, în orele libere, tot personalul teatrului a muncit impresionant.

Prin unificarea cu fostul Teatru al Tineretului, sălii din Sărindar i se modifică profilul, devenind pentru scurt timp Teatrul de Tineret și Copii, ca apoi să se transforme din nou și, din 1964, să poarte firma TEATRUL MIC.

Sunt incluși în colectiv valoroșii actori Olga Tudorache, Doina Tuțescu, Florin Vasiliu, Vasile Nițulescu. Este numit director al teatrului Radu Penciulescu care, în doi ani de activitate, va duce scena Sărindarului în fruntea mișcării

teatrale. Se montează spectacolul Caragiale-Ionescu, apoi Jocul ielelor, Richard al II-lea, Baltagul.

Câteva stagioni cu schimbări rapide de directori aduc teatrul într-o zonă mai cenușie; unele spectacole se impun totuși: Prețul și După cadere de Arthur Miller, Stâlpii societății, Matca sau Profesiunea doamnei Warren.

La începutul stagiunii 1977/1978 preia ștafeta conducerii Dinu Săraru. El beneficiază și de transferul în acest teatru a două vedete, Valeria Seciu și Ștefan Iordache, actori care vor înmulți pilaștrii ce susțin bolta artistică a instituției. Directoratul de 12 ani al scriitorului Dinu Săraru, cea mai „lungă” conducere a acestei scene, s-a axat preponderent asupra calității repertoriului și a spectacolelor. Piese, cu câteva excepții, au avut o valoare certă sau au constituit bune pretexte de spectacol. Au fost atrași spre această scenă dramaturgi ca Romulus Guga, D. R. Popescu, Paul Everac, Ecaterina Oproiu. În ceea ce privește spectacolele, directorul a avut șansa unei trupe de actori, regizori și scenografi excelenți. Prezența la pupitrul regizoral a Cătălinei Buzoianu a însemnat un veritabil câștig pentru teatru, iar mai tinerii regizori Silviu Purcărete și Cristian Hadjiculea au avut posibilitatea să-și facă ucenicia cu succes. S-au impus noi nume de actori – Dan Condurache, Gh. Visu, Dinu Manolache, Mihael Dinval –, care s-au alăturat mai vechilor capete de afiș Leopoldina Bălanuță, Tatiana Iekel, Mitică Popescu, Nicolae Pomoje.

În timp ce simulatoarele de pe acoperișul clădirii încă mai răpăiau, în timp ce se bănuia că în podul teatrului ar fi baricadați teroriști, jos, în culise, se pregătea schimbarea conducerii. După multe frământări, cu solicitanți și solicitați pentru scaunul directorial, la începutul anului 1990 este așezat în funcția de conducător al Teatrului Mic poetul Romulus Vulpescu, care-și mută însă destul de repede sacul promisiunilor în căruța Senatului, lăsându-i locul regizorului Alexa Visarion. Noul director încearcă să umple golul de spectacole cu câteva piese aduse de la sala Teatrului Foarte Mic, iar în paralel se repetă piese noi, care văd lumina rampei într-o ritmicitate promițătoare. Așa se face că afișul anului 1992 cuprinde titluri ca Mătrăguna, Regăsire, Elisabeta, din întâmplare o femeie.

Directoratul lui Alexa Visarion se încheie în primăvara anului 1992, soarta teatrului trecând în mâinile regizorului Dan Micu. Acesta, cel puțin până la ora scrierii rândurilor de față, își orientează activitatea în două direcții: lansarea piesei românești și aducerea pe scena din Sărindar a marilor valori din dramaturgia universală.

Teatrul Mic a devenit din ce în ce mai familiar publicului bucureștean. Sala nu mai este „o machetă mai măreață”, dar e totuși neîncăpătoare pentru credincioșii săi spectatori.

80 de ani! Teatrul din Sărindar ne amintește de spectacole valoroase, de actori care au făcut legătura dintre epoca noastră și vremurile ce ni se par foarte îndepărtate, dar care au deschis calea marilor realizări de astăzi.

CONST. DINESCU

Valeria Seciu în Să îmbrăcăm pe cei goi de Pirandello la Teatrul Mic (regia: Cătălina Buzoianu)